

УДК 355.085.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/651-654

Сергій БУЛАВКА

слухач магістратури факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

Наталія КОМИХ

доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат соціологічних наук, доцент

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

У сучасному світі, де виклики та загрози зростають з кожним днем, підготовка кваліфікованих фахівців для сектору безпеки і оборони стає надзвичайно важливою завданням. Забезпечення національної безпеки та ефективності оборонних сил вимагає системного та комплексного підходу до навчання молодих спеціалістів. В цьому контексті, вища освіта, військова підготовка, наукові дослідження, міжнародна співпраця та етика грають вирішальну роль у формуванні кадрового потенціалу, який зможе відповісти викликам сучасності та майбутнього.

Освіта для фахівців у секторі безпеки і оборони грає ключову роль у створенні кваліфікованого персоналу, здатного ефективно впроваджувати стратегії національної безпеки та управляти оборонними силами. Вища освіта у цій галузі повинна надавати студентам широкий спектр знань, охоплюючи такі області, як військові науки, міжнародні відносини, політика безпеки та стратегічне управління [5, с. 3-9].

Навчання повинно бути націлене на розвиток аналітичних та стратегічних навичок, необхідних для прийняття високостратегічних рішень в умовах викликів для безпеки та оборони. Важливий аспект - практична частина освіти, яка дозволяє студентам застосовувати свої знання в реальних ситуаціях.

Освіта повинна включати підготовку фахівців до використання сучасних технологій, таких як кібербезпека, військова техніка та інші інноваційні засоби, які можуть забезпечити перевагу в галузі національної безпеки.

Навчальні програми також повинні враховувати етичні та правові аспекти, щоб фахівці в секторі безпеки і оборони розуміли та дотримувалися високих стандартів щодо захисту прав людини та збереження етичних норм.

Забезпечення фізичної готовності фахівців через фізичну підготовку та участь у спеціальних тренуваннях і полігонах є ще однією важливою складовою освітнього процесу в секторі безпеки та оборони.

Військова підготовка є ключовим елементом тренування фахівців для сектору безпеки і оборони. Основний акцент робиться на розвитку фізичних та психологічних здібностей студентів, що є необхідним для ефективного виконання завдань у воєнних умовах.

Важливою складовою військової підготовки є ретельна фізична підготовка фахівців для сектору безпеки і оборони. Фізична готовність є необхідною для ефективної роботи в умовах високого фізичного навантаження та стресових ситуацій. Тренування з фізичної вправності, включаючи біг, плавання, лазіння та інші аспекти, покращує витривалість та загальну фізичну витривалість.

Військова підготовка також включає в себе спеціальні тренування та навчання. Фахівці повинні отримати навички, необхідні для виконання конкретних завдань у воєнних умовах. Це може включати стрільбища, тактичні навички, обіг та обслуговування зброї та техніки, а також роботу в команді.

Крім фізичної підготовки, важливо розвивати психологічну стійкість у фахівців. Специфіка роботи в секторі безпеки та оборони вимагає високого рівня ментальної витривалості, уміння приймати рішення в стресових ситуаціях та ефективно працювати в

умовах високого тиску.

Фахівці повинні мати глибокі знання в галузі тактичного та стратегічного планування. Вони повинні бути здатні розробляти та впроваджувати стратегії відповідно до змінюючогося характеру загроз.

Враховуючи швидкий темп технологічного розвитку, важливо включати в навчальні програми фахівців використання сучасних технологій, таких як кібербезпека, дрони, штучний інтелект та інші інновації, що підвищують ефективність військових операцій [2, с. 224-225].

Наукові дослідження в сфері безпеки і оборони відіграють важливу роль у вдосконаленні стратегій, тактик і технологій, які використовуються для забезпечення національної безпеки. Однією з ключових областей досліджень є розвиток новітніх технологій, таких як кібербезпека та штучний інтелект, які в сучасному світі стають все більш критичними в аспекті захисту від сучасних загроз. Науковці також зосереджуються на розробці та вдосконаленні військової техніки, щоб забезпечити високий рівень ефективності та безпеки для військових операцій.

Дослідження в галузі стратегічного управління та аналізу ситуацій допомагають виробити кращі методи планування та взаємодії для забезпечення оптимального використання ресурсів та кращого реагування на потенційні загрози. Наукова робота також включає вивчення питань глобальної безпеки та міжнародних відносин, щоб розробити стратегії, які дозволять ефективно співпрацювати з іншими країнами та міжнародними організаціями у вирішенні спільних викликів.

Окрім того, важливим аспектом досліджень є вивчення етичних питань, пов'язаних із застосуванням новітніх технологій та веденням військових операцій. Дослідження в цій області спрямовані на розуміння можливих етичних ділем та розробку принципів, які гарантують відповідальне та етичне використання нових технологій у військовій сфері.

Міжнародна співпраця в галузі безпеки і оборони відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та безпеки в сучасному світі. Обмін досвідом та знаннями з іноземними партнерами дозволяє збагатити розуміння викликів, з якими стикаються країни у галузі безпеки. Це може включати аналіз та обговорення стратегій протидії тероризму, кіберзагроз, а також участь у спільних військових навчаннях.

Спільні наукові дослідження та технологічний обмін дозволяють підтримувати інновації та впровадження сучасних технологій у військову сферу. Співпраця у цьому напрямі може включати об'єднання зусиль у сфері кібербезпеки, розробка нових військових технологій та обмін досвідом у сфері військово-прикладних наук [4, с. 38-46].

Участь у спільних миротворчих місіях та взаємодія на міжнародних форумах дозволяє спільно вирішувати глобальні проблеми і сприяти стабільності в регіонах. Міжнародні об'єднання та альянси, такі як НАТО або ООН, є важливими механізмами співпраці для вирішення міжнародних конфліктів та забезпечення глобальної безпеки.

Міжнародна співпраця в галузі безпеки і оборони створює основу для міцної мережі партнерів, здатних взаємодіяти в умовах змінюючихся загроз та викликів. Такий підхід допомагає країнам спільно працювати для забезпечення миру, стабільності та безпеки на міжнародному рівні.

Етика в секторі безпеки і оборони включає в себе набір принципів та цінностей, які направлені на забезпечення справедливості, чесності та високого рівня професіоналізму. Фахівці мають дотримуватися високих стандартів моральності та уникати неправомірних або неетичних дій. Важливо враховувати етичні аспекти в прийнятті рішень, особливо в ситуаціях, пов'язаних з життєво важливими ситуаціями та вирішенням конфліктів.

Забезпечення прав людини є невід'ємною частиною підготовки фахівців у секторі безпеки і оборони. Вони повинні розуміти та дотримуватися норм міжнародного права, які гарантують захист прав людини навіть у воєнний період. Фахівці повинні уникати порушень прав людини та забезпечувати захист цих прав навіть у видачі їхніх обов'язків. Важливо підкреслити, що використання сили та реагування на загрози повинні відбуватися в рамках визначених правових норм та з урахуванням гідності та свобод кожної людини.

В секторі безпеки і оборони важливо знаходити баланс між забезпеченням національної безпеки та захистом прав та свобод громадян. Фахівці повинні урахувати цей баланс при розробці стратегій, тактик та прийнятті рішень у випадках загроз національній безпеці. Такий підхід дозволяє використовувати ефективні та пропорційні заходи безпеки, не порушуючи при цьому основні права та свободи особи.

Ефективна підготовка фахівців для сектору безпеки і оборони включає в себе

навчання та підняття рівня свідомості стосовно етичних питань та прав людини. Навчальні програми повинні включати модулі, спрямовані на розвиток у студентів навичок аналізу етичних ділем, прийняття рішень та розуміння важливості захисту прав людини в будь-яких обставинах [1, с. 5-7].

Стажування та практика є невід'ємною частиною підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони. Ці елементи навчання надають студентам та молодим спеціалістам можливість отримати реальний досвід у сфері, де кожен аспект може мати стратегічне значення.

Перш за все, стажування в органах влади, військових чи правоохоронних структурах дозволяє студентам поглибити своє розуміння роботи в цих організаціях. Студенти можуть отримати унікальні уявлення про внутрішні процеси, дисципліну та специфіку діяльності, що є непоодинокими в порівнянні з іншими галузями.

Другорядну, але важливу роль відіграє практика в інших країнах чи міжнародних організаціях. Це надає студентам можливість розширити свій світогляд та отримати різні підходи до розв'язання проблем безпеки та оборони. Також це сприяє побудові міжнародних зв'язків, що може виявитися корисним в подальшій кар'єрі.

Крім того, під час стажування та практики студенти можуть вивчати роботу із застосуванням сучасних технологій та методів. Це включає в себе використання кібербезпеки, розвиток високотехнологічної військової техніки та інших інновацій. Такі знання та навички є критичними в умовах постійної еволюції та модернізації сектору безпеки.

Стажування та практика в секторі безпеки та оборони сприяють формуванню комплексного підходу до навчання, забезпечуючи фахівців не лише теоретичними знаннями, але й реальним досвідом, необхідним для ефективного вирішення завдань у цій важливій сфері.

Культурна компетентність є важливою складовою підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони. Особливо в сучасному світі, де глобалізація та міжнародна співпраця стають все більш значущими, фахівці мають бути свідомі різниці в культурних підходах та розуміти вплив культурних факторів на безпекові питання.

Культурна компетентність включає у себе глибоке розуміння різноманітних культур, релігій, традицій та цінностей. Фахівці повинні бути готові пристосовуватися до різних культурних контекстів у взаємодії з іноземними партнерами, а також у вирішенні міжнародних конфліктів.

Важливою є також уміння ефективно співпрацювати в міжкультурному середовищі, що включає у себе вміння слухати та розуміти різні точки зору. Культурна чутливість може сприяти побудові довіри та спільного розуміння між представниками різних культур у сфері безпеки та оборони [5, с. 3-9].

До того ж, у контексті безпеки, культурна компетентність може виявитися вирішальною при протистоянні з тероризмом, екстремізмом чи іншими загрозами. Розуміння культурних особливостей може допомогти в ефективному аналізі та взаємодії з різними групами.

Стійкість до стресу та вміння ефективно приймати рішення є ключовими навичками для фахівців у секторі безпеки та оборони. У сфері, де ситуації можуть швидко змінюватися, а відповідальність може бути великою, фахівці повинні мати здатність залишатися стійкими та продуктивними під час стресових ситуацій.

Стійкість до стресу передбачає не лише фізичну, а й психологічну готовність. Фахівці повинні бути здатні ефективно працювати під тиском, зберігаючи ясний розум та зосередженість. Психологічна стійкість також включає у себе можливість вчитися на помилках, адаптуватися до нових обставин та швидко реагувати на виклики.

Прийняття рішень у секторі безпеки та оборони часто вимагає швидкого та точного аналізу інформації. Фахівці повинні бути здатні швидко оцінювати ситуацію, розуміти можливі наслідки різних рішень та вибирати оптимальні варіанти дій. Крім того, важливо мати вміння приймати рішення в умовах невизначеності та високого ризику [2, с. 224-225].

Тренування та сценарійні вправи можуть бути корисними для розвитку цих навичок. Фахівці також можуть використовувати стрес-тести для адаптації до різних сценаріїв та підготовки до екстремальних умов.

Фахівці у секторі безпеки та оборони повинні поєднувати стійкість до стресу з вмінням приймати обґрунтовані та ефективні рішення в умовах, коли швидкість реакції та високий рівень відповідальності є вирішальними факторами.

Кібербезпека є важливою галуззю для фахівців у секторі безпеки та оборони, оскільки сучасні технології зробили кіберпростір одним із ключових аспектів національної безпеки. Фахівці повинні бути осначені не лише технічними знаннями, але й глибоким розумінням стратегічних та тактичних аспектів кібербезпеки.

На перший погляд, кібербезпека включає заходи технічного захисту інформаційних систем від кіберзагроз, таких як хакерські атаки, віруси, та інші форми кіберправопорушень. Фахівці повинні володіти навичками виявлення та аналізу загроз, розроблення заходів щодо кіберзахисту, інтеграції сучасних криптографічних методів, та вдосконалення механізмів виявлення вторгнень.

Однак кібербезпека також потребує вивчення людського фактору, оскільки соціальна інженерія та фішинг атаки можуть виявитися ефективними методами вторгнення. Фахівці повинні розуміти психологію атакуваних осіб та розробляти стратегії для попередження соціально-інженерних загроз.

Крім того, важливим елементом кібербезпеки є судова експертиза та розслідування кіберправопорушень. Фахівці повинні володіти знаннями у сфері цифрового доказування та вміти збирати докази для подальшого переслідування кіберправопорушників [3, с. 310-311].

Отже, у світлі постійних змін у політичному, економічному та технологічному вимірах, роль фахівців у секторі безпеки і оборони стає визначальною для забезпечення стабільності та безпеки нації. Спроможність адаптації до нових загроз, використання сучасних технологій та етичне лідерство є ключовими факторами успіху. Забезпечуючи глибоке навчання, практичні навички та етичний підхід, ми формуємо покоління фахівців, які будуть готові ефективно впоратися з викликами та забезпечити безпеку та стабільність у світі, що постійно змінюється.

1. Аніщенко В. Формування професійної компетентності офіцерів сектору безпеки та оборони України. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2022. № 18. С. 5-7.

2. Котелюх М. О. Взаємодія фахівців сектору безпеки і оборони України у сфері тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки. Харків: ХНУВС, 2022. С. 224-225.

3. Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки і оборони України: тези II Міжнародної науково-практичної конференції. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2021. 1052 с.

4. Сиротенко А.М., Богунов С.О., Приходько Ю.І. Інновації в системі підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони: поняття, сутність, спрямованість. *Наука і оборона*. 2018. № 3. С. 38-46.

5. Телелим В. М., Приходько Ю. І. Військова освіта в системі обороноздатності держави: проблеми, світові та національні тенденції розвитку. *Військова освіта*. 2015. № 2, С. 3-19.

УДК 355.085.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/654-655

Денис БУРОВ

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Катерина КОРОЛЬ

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РОЛЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ФОРМУВАННІ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Формування кадрового потенціалу для сектору безпеки і оборони України доволі актуальна тема на сьогоднішній день через військову агресію з боку росії, яка порушує всі міжнародні та нормативні акти, що регулюють безпеку нашої держави. Задля забезпечення